

Sağlıklı
kentler birliğı
2015 GEBZE

Madde Bağımlılığı ve Korunma yolları, belediyelerin görevleri

Dr. E. Aktan MUTLU
Bursa Devlet Hastanesi AMATEM

Sunum içeriği

- En sık rastlanılan maddelerden kısaca bahsedilecek
- Sentetik kannabinoidler kısmen detaylandırılacak
- Belediyelerin koruma alanında yapabilecekleri anlatılacak

Esrar

Esrar

- GEÇİŞ MADDESİ, % 5,8
- Sigara ile 2-4 saat etki, ağızdan* alınınca 5-12 saat
- Algılamada artış, zamanın uzamış algılanması, ayrıntıcı ve renkli algılama
- Uzun dönemde kavramada bozulma, toplumsal çekilme, motor dengesizlikler, *psikoz*

Esrar

Esrar

- Zehirlenmesi çok ciddi anksiyete bulgularına yol açabilir
- Yoksunluğunda terleme, tremor huzursuzluk, uyku sorunları
- Tedavileri semptomatik

Opioidler

Opioid

- Eroin, morfin, meperidin
- Hızlı bağımlılık, %1,6- 2,4
- Acil servise zehirlenme veya yoksunluk bulgularıyla başvuru fazla
- Zehirlenmede solunum yavaşlaması / koma olabilir
- Yoksunluğunda hipertansiyon, taşikardi, deliryum, yoğun/yaygın kas- karın ağrısı

Opioidler

Uyarıcılar

Uyarıcılar

- Kokain, amfetamin, *metamfetamin*, metilfenidat, *ekstazi*
- Canlılık, güçlülük, uykusuzluk, iştahsızlık
- Yaygınlık oranı ort. %1.5

Uyarıcılar

- Zehirlenmelerinde yüksek ateş, epileptik nöbet, şiddete meyil, nadiren karaciğer ve böbrek yetmezliği
- Yoksunluğunda uyku, motor huzursuzluk, irritabilite, 8- 48 saat süren çok ciddi depresif bulgular

Uyarıcılar

Sentetik Kannabinoidler

Sentetik Kannabinoidler (SK)

- SK kannabinoid tip 1 (CB₁), kannabinoid tip 2 (CB₂) reseptörleri üzerinde ***tam agonist***
- Tıbbi amaçla üretilmiş
- Esrardan ***daha etkili, kolay ulaşılabilir, daha ucuz, idrar tahlillerinde görül-e-memesi***
- Acil servislerde ani ölümler, kalp krizleri, böbrek yetmezlikleri, epileptik nöbetlerle karşımıza çıkmaktadırlar

Sentetik Kannabinoidler

- Avrupa'da *spice*, USA'da *K2*, Avustralya'da *Kronic*
- Ülkemizde " bonzai, jamaican"
- Şimdiye kadar 140 tan fazla SK içeren karışım bulunmuştur

Sentetik Kannabinoidler

Sentetik Kannabinoidler

- Çin'de üretilmekte
- Çin'den uzaklaştıkça fiyatı artmakta
- ABD ve Avrupa'daki 3 grlık paket fiyatı 20-30 euro, 30-40 dolar
- Ülkemizde fiyatla ilgili çalışma yok, Türkiye uyuşturucu raporuna göre (2013)gr 47-65 TL ararsı, klinik gözlemlerimiz 3 grlık paketin 3-5 TL arası olduğu

Sentetik Kannabinoidler

- Toz halinde gelmekte
- Aseton ve metanol ile sıvılaştırılmakta *
- Ülkemizde yavşan otuna püskürtülerek elde edilmekte

Sentetik Kannabinoidler

- Yaygınlık ABD'de 8 ve 12. sınıflar arasında %4- %8 ...giderek azalmakta
- 10 ve 12. sınıf öğrencileri arasında esrar ve inhaler maddelerden sonra en sık 2. ve 3. madde
- SK kullananların neredeyse tamamı öncesinde doğal esrar kullanmış
- ABD 'de 2009 'da 53, 2011'de 13000 zehirlenme

Sentetik Kannabinoidler

- 2011 yılından bu yana 2313 sayılı “Uyuşturucu maddelerin murakabesi hakkında kanun” dahilinde değerlendirilmekte

Sentetik Kannabinoidler

- İstanbul ve çevresinde adli birimlerce incelenen bitki karışımlarının %98'inde SK bulunmuştur
- 2012 yılında SK ile ilgili yakalanan şüpheli sayısı önceki yıla göre 57 kat artmıştır

SK acil başvuru

- Stigmatizasyon*
- Zehirlenmeleri:
- Deliryan tabloların daha çok ajitasyon veya eksitasyon şeklinde olması
- Rabdomiyoliz, kalp krizi ve epileptik nöbet
- Kan basıncı artışı, literatürde şüpheli SVO vakası bildirilmiş

SK acil başvuru

- Yoksunluk
- Tolerans hızlı gelişir, yüksek bağımlılık potansiyeli!!
- Huzursuzluk, tremor, çarpıntı, uykusuzluk,hiperventilasyon, hipertansiyon, bulantı, kusma..semptomatik yaklaşım
- Zehirlenmenin aksine belirgin nörolojik veya elektrolit dengesizliği gözlenmez

SK uzun dönemde neler yapar?

- Emosyonel işleme ve bilişsel fonksiyonlarda bozukluk
- Sinaptik plastisite (genç yoğunluklu kullanım!) ve öğrenmeyi bozucu
- Kanserojen? İçerdiği naftil grubu

SK uzun dönemde neler yapar?

- Psikoz?
- Geçici olduğu düşünülmekte
- “İntihara meyil” sık rastlanmakta

Tedavi: “En iyi yöntem yoktur”

- Tedavi kişinin özelliklerine ve madde kullanımı ile ilişkili sorunlarına bağlı olarak farklıdır
- Eşzamanlı ruhsal, mesleki, genel tıbbi ve sosyal sorunların da var olması bağımlılık tedavisini güçleştirir
- Bağımlılık tedavisi, davranışçı tedavi (danışmanlık, bilişsel tedavi ve diğer psikoterapiler), ilaç tedavisi ve bu tedavilerin kombinasyonundan oluşmaktadır.

Madde kullanım bozukluklarında tedavi

Güçlü motivasyon tedaviyi hızlandırır, verimli yapar

- Motivasyon kaynağı başka olan hastalar da tedaviye alınmalı, motivasyon gelişimine katkıda bulunulmalıdır
- İsteksiz hastaların ek ruhsal sorunları mutlaka tedavi edilmeli, madde tedavisinin önündeki engel kaldırılmalıdır

Terapiler

- Hastanın **motivasyonunu** artırmaya
- Madde kullanma konusunda **direnç gösterme becerileri** geliştirmesine
- Madde kullandığı etkinliklerin yerine daha **yapıcı etkinliklerde bulunmasını** sağlamaya
- **Sorun çözme** becerilerini artırmaya yönelik olmalıdır

Madde kullanım bozukluklarında tedavi

- Depreşmeyi önlemek: BDT temelinde sorun yaratan davranışı uygun olanıyla değiştirmek
- Madde arama davranışı
- Kullanım için yüksek riskli olan durumlardan kaçınmak
- Başetme stratejileri geliştirebilmesi

Matriks modeli

- Bir başka modele göre
- Nüks (relaps) önleme,
- Aile ve grup tedavileri,
- Madde ve ilaçlarla ilgili eğitim
- Kendi kendine yardım gruplarına katılmak

Destekleyici teknikler

- Destekleyici teknikler hastanın kendi yaşantılarının tartışılarak hastanın kendini rahat hissetmesini amaçlar
- Dışavurumcu (Ekspresiv) teknikler hastanın kişilerarası ilişkiler konusundaki sorunlarını belirleme ve bu konular üzerine tartışmayı hedefler
- Sorunlu duygu ve davranış üzerine maddenin rolüne ve madde olmaksızın bu sorunların nasıl çözülebilineceğine odaklanılır.

Motivasyon artırma

- Hastanın tedaviye başlama ve maddeyi kesme konusundaki ikilemini (ambivalansını) çözümlemesine yardımcı olunarak davranış değişikliği oluşturma yöntemi
- Düzeltme sürecine eşlik etmekten çok değişim konusundaki motivasyonu oluşturmak

SAMBA

- Sigara,alkol, madde bağımlılığı tedavi programı
- Dr. Kültegin Ögel ve ekibi
- Grup formatında bir psikoeğitimdir
- Ülke çapındaki AMATEM'lerde ve farklı kurumlarda uygulanabilir
- En az haftada 1 kez uygulanır

Bursa AMATEM

- Yoksunluk, sürdürüm ilaç tedavileri
- SAMBA; yatan hastalarda haftada üç kez, ayakta hastalarda haftada bir kez
- Aile SAMBASI haftada bir kez

Madde kullanım bozukluklarında “zorunlu” tedavi

- İzmir’de yapılan bir çalışmada Denetimli serbestlik sürecinden geçen kişilerin yaklaşık yarısı tedavi sürecini olumlu olarak bitirmişlerdir

İSTANBUL YOLU
OVA AKÇA
BURSA

BURSA AMATEM: 0224.26.72.000

Korunma yolları- Ergenlik ?

- 12- 21 yaş arası ergenlik
- Risk alma ve keşif yapma özellikleri artar
- Arkadaş etkisi
- Aldığı risklerin zarar vermeyeceğinden emindir
- “Bana bir şey olmaz” düşüncesi

Korunma yolları- Ergenlik ?

- Yalnız kalma isteđi
- Duygusal olma
- Toplumla sürekli çatışma içinde olma
- Otoriteye karşı gelme

Korunma yolları- Ergenlik ?

- Bağımsız bir kimlik kazanma süreci

Korunma yolları- Ergenlik ?

- Akranları tarafından aranmak
- Beğenilmek
- Grupta benimsenmek benlik saygısının oluşmasında önemlidir
- Ortak noktalar : müzik zevki, spor takımı, okul takımı, okul grupları üzerinden “gruplaşmak”

Korunma yolları- Ergenlik ?

- Madde gruplaşması?
- Madde kullanmanın özendiriciliği?
- Benlik saygısına olan katkısı?

Akran baskısı

- Ergenlikten ileriye azalır
- Aile ilişkilerinin zayıf olması durumunda daha etkili, baskın
- Benlik saygısı düşük gençlerde daha baskın
- Gündelik konularda etkili
- İlgiler, zaman kullanımı, para harcama, cinsel davranış, giyim ve görünüş özellikleri

Gençlere yaklaşım

- Gencin fikirlerini dinleyin.
- Kendi kimlik teorilerini oluşturma sürecini destekleyin.
- Kendi dünya görüşünü oluşturma sürecini
- Kendi beğenilerini ve değer yargılarını geliştirmesini
- Planlama becerilerini geliştirmesini destekleyin, bu konuda örnek olun.!

İyi aile içi iletişim

- **Bağlılık**
- **Takdir etme****
- **İletişim****
- **Birlikte zaman geçirme**

Belediyeler, yerel y6netimler?

- İletişimi artırma alışmaları
- -Fikirlerini/sanatlarını/yeteneklerini açıklayabilecekleri ortam yaratmak
- Kulüpler kurmak : satranç, spor, sanat ..
- **Bu kurumların düzenli, disiplinize olması, eğitimi personelden oluşmasını sağlamak

Belediyeler?

- Yarışma ortamları oluşturmak
- TAKDİR ortamları oluşturmak
- Çocukları ve gençleri ödüllendirmek, yeteneklerini sevecenlikle desteklemek

Belediyeler

- VAROŞLARDA***

Belediyeler

- Bu faaliyetleri özellikle varořlara yaymak
- Uyuşturucu kullanımı toplumun her kesiminde görölmekle birlikte sosyoköltürel-ekonomik düzeyi düşük bölgelerde fazla
- Bu bölgelerdeki çocukları korumak

Belediyeler

- KREŞ KREŞ KREŞ KREŞ
- Varoşlarda, ekonomik düzeyi düşük mahallelerde ,
ücretsiz veya çok düşük ücretlerle çocukların kreşe
gitmelerini sağlamak
- *Beyin gelişimlerini olumlu yönde desteklemek*

Belediyeler ne yapmasın?

- Yardım isteyen sivil toplum kuruluşlarına dikkat etsin?
- Bilimsel? Şarlatan?

- TEŞEKKÜRLER

